

Анастасія Олександрівна Литвиненко,*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,*

ORCID 0000-0001-8149-189X

e-mail: litvinenko_nastenk@ukr.net

ПЗВО «Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова», м. Черкаси

ДИСПОЗИЦІЇ УЗГОДЖЕННЯ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИХ НОРМ ТА КОРПОРАТИВНИХ ІНТЕРЕСІВ УЧАСНИКІВ ПРИ РІЗНИХ ФОРМАХ РЕОРГАНІЗАЦІЇ

Вступ. У сучасних умовах розвитку ринкової економіки та посилення конкурентного середовища реорганізація підприємств виступає одним із ключових інструментів адаптації суб'єктів господарювання до змін зовнішнього середовища, оптимізації структури управління, підвищення ефективності використання ресурсів та забезпечення довгострокової економічної стабільності. Процеси злиття, приєднання, поділу, виділення та перетворення юридичних осіб набувають особливого значення як механізми корпоративної трансформації, що дають змогу підприємствам реалізовувати стратегічні цілі розвитку, залучати інвестиції та підвищувати конкурентоспроможність.

Водночас проведення реорганізаційних процедур супроводжується складною взаємодією економічних, правових та корпоративних інтересів різних груп учасників. Власники, акціонери, керівництво, кредитори та інші зацікавлені особи можуть мати відмінні цілі та бачення щодо доцільності, умов і наслідків реорганізації. Саме тому виникає необхідність забезпечення належного узгодження економіко-правових норм із корпоративними інтересами учасників, що дозволить мінімізувати ризики виникнення конфліктів, забезпечити справедливий розподіл прав та обов'язків і створити умови для ефективного функціонування новостворених або реорганізованих суб'єктів господарювання.

Актуальність дослідження диспозицій узгодження економіко-правових норм та корпоративних інтересів учасників при різних формах реорганізації зумовлена необхідністю вдосконалення механізмів корпоративного управління та правового регулювання трансформаційних процесів у діяльності підприємств. В умовах економічної нестабільності, глобалізації ринків та активізації процесів концентрації капіталу реорганізація стає не лише засобом структурних змін, а й важливим фактором забезпечення економічної стійкості підприємств.

Недостатність окремих правових механізмів, недостатня узгодженість нормативних вимог із практичними потребами бізнесу та можливість порушення прав окремих учасників створюють

передумови для виникнення корпоративних спорів. Особливої уваги потребує питання балансу між свободою прийняття стратегічних управлінських рішень та необхідністю дотримання правових гарантій захисту інтересів усіх учасників корпоративних відносин.

У цьому контексті дослідження механізмів узгодження економічних і правових аспектів реорганізації набуває важливого теоретичного та практичного значення, оскільки сприяє формуванню ефективної моделі корпоративного управління, заснованої на принципах прозорості, відповідальності та справедливого врахування інтересів усіх сторін.

Постановка проблеми. Процеси реорганізації підприємств характеризуються складністю правових та економічних взаємозв'язків між учасниками корпоративних відносин. Незважаючи на існування нормативно-правових механізмів регулювання злиття, приєднання, поділу, виділення та перетворення юридичних осіб, на практиці залишається низка проблем щодо забезпечення ефективного узгодження інтересів власників, учасників, органів управління та інших зацікавлених осіб.

Основною проблемою є необхідність пошуку оптимального співвідношення між економічною доцільністю проведення реорганізації та вимогами правового регулювання, які визначають порядок її здійснення, захист прав учасників і розподіл відповідальності між сторонами. Наявність потенційного конфлікту між інтересами більшості та меншості учасників, ризики зловживання корпоративними правами, недостатня прозорість процедур прийняття рішень та нерівномірність розподілу економічних вигод потребують удосконалення існуючих підходів до регулювання реорганізаційних процесів.

Таким чином, постає проблема формування комплексного механізму узгодження економіко-правових норм і корпоративних інтересів учасників при різних формах реорганізації підприємств, який забезпечуватиме баланс між економічною ефектив-

ністю, правовою визначеністю та захистом законних інтересів усіх суб'єктів корпоративних відносин.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблематика реорганізації суб'єктів господарювання, гармонізації економіко-правових норм та забезпечення балансу корпоративних інтересів є предметом активних наукових досліджень як у сфері господарського, корпоративного та цивільного права, так і в економічній науці. Сучасні дослідження свідчать про поступовий перехід від вузького нормативного розуміння реорганізації до комплексного підходу, який враховує економічні наслідки трансформаційних процесів, особливості корпоративного управління та необхідність захисту прав усіх учасників корпоративних відносин.

Значний внесок у розвиток теоретичних засад правового забезпечення реорганізації господарських організацій зроблено Н. Щербаковою, яка досліджує економіко-правову природу реорганізації, механізми правонаступництва, реорганізаційні правовідносини, особливості реорганізаційних договорів та способи захисту прав учасників і кредиторів. Запропоновані авторкою підходи формують сучасну доктринальну основу вдосконалення законодавчого регулювання реорганізаційних процедур.

Питання корпоративної реструктуризації як інструменту корпоративного управління досліджено у працях О. Гуцалюка, Л. Хромушиної, де обґрунтовано економічну доцільність реорганізації підприємств, визначено мотиви здійснення злиття, приєднання, поділу та перетворення, а також проаналізовано їхній вплив на ефективність діяльності підприємств і конкурентоспроможність корпоративного сектору.

Сучасні аспекти реформування корпоративного законодавства України висвітлено у працях П. Борцевича, який досліджує новели правового регулювання реорганізації суб'єктів господарювання, зокрема імплементацію положень Директиви (ЄС) 2017/1132 щодо окремих аспектів корпоративного права та вдосконалення процедур поділу акціонерних товариств.

Водночас питання розвитку корпоративного управління в умовах реформування законодавства розглядаються у роботах Ю. Бондар, М. Пономаренка, О. Серта та інших учених, які аналізують адаптацію українського корпоративного права до європейських стандартів, захист прав учасників та удосконалення моделей корпоративного управління.

Окремі аспекти форм реорганізації господарських товариств, їх правової природи та особливостей застосування досліджували К. Сердюков, О. Марченко, Є. Петров та інші науковці. Їхні роботи присвячені питанням правонаступництва, припинення юридичних осіб, реалізації корпоративних прав

учасників, а також проблемам правового забезпечення окремих реорганізаційних процедур.

Незважаючи на значну кількість наукових праць, недостатньо дослідженими залишаються питання комплексного узгодження економічних і правових механізмів реалізації корпоративних інтересів учасників залежно від конкретної форми реорганізації. Потребують подальшого наукового обґрунтування диспозиції взаємодії економічної доцільності управлінських рішень із вимогами корпоративного законодавства, а також розроблення універсальних моделей забезпечення балансу інтересів власників, інвесторів, кредиторів та інших учасників корпоративних відносин у процесі реорганізації підприємств. Саме ці питання визначають наукову новизну та практичну значущість даного дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження теоретичних і практичних аспектів узгодження економіко-правових норм із корпоративними інтересами учасників у процесі здійснення різних форм реорганізації підприємств, а також обґрунтування напрямів удосконалення механізмів забезпечення балансу між нормативними вимогами, економічною доцільністю та правами суб'єктів корпоративних відносин.

Для досягнення визначеної мети поставлено такі завдання:

- розкрити сутність та особливості взаємодії економічних і правових чинників у процесах реорганізації суб'єктів господарювання;
- визначити специфіку узгодження корпоративних інтересів учасників залежно від форми реорганізації підприємства (злиття, приєднання, поділ, виділення, перетворення);
- дослідити роль нормативно-правового регулювання у забезпеченні захисту прав учасників корпоративних відносин під час проведення реорганізаційних процедур;
- проаналізувати основні проблемні аспекти співвідношення інтересів власників, органів управління, кредиторів та інших зацікавлених осіб при прийнятті рішень щодо реорганізації;
- обґрунтувати необхідність удосконалення організаційно-правових механізмів узгодження інтересів учасників корпоративних відносин на основі принципів прозорості, правової визначеності та корпоративної відповідальності;
- сформулювати пропозиції щодо підвищення ефективності правового та економічного забезпечення реорганізаційних процесів з урахуванням сучасних тенденцій розвитку корпоративного управління.

Реалізація поставлених завдань дозволить сформувати комплексне уявлення про механізми взаємодії економіко-правових норм і корпоративних інтересів у процесі реорганізації підприємств та

визначити напрями їх подальшого вдосконалення в умовах трансформації економічного середовища.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Реорганізація суб'єктів господарювання є комплексним процесом структурної трансформації підприємств, який поєднує економічні, організаційні та правові аспекти функціонування корпоративних утворень. Її сутність полягає у зміні організаційної структури, складу учасників, системи управління, обсягу майнових прав та зобов'язань підприємства з метою підвищення ефективності діяльності, оптимізації ресурсів, адаптації до змін ринкового середовища або забезпечення стратегічного розвитку. Водночас реорганізація не може розглядатися виключно як економічний інструмент, оскільки її реалізація безпосередньо пов'язана з дотриманням правових норм, які визначають порядок проведення процедур, захист інтересів учасників та наслідки переходу прав і обов'язків.

Економічні чинники реорганізації відображають мотиви та очікувані результати її проведення. До них належать необхідність підвищення конкурентоспроможності підприємства, оптимізація витрат, розширення ринкової присутності, концентрація капіталу, залучення інвестицій, подолання фінансових труднощів або формування більш ефективної системи управління. Вибір конкретної форми реорганізації — злиття, приєднання, поділу, виділення чи перетворення — визначається насамперед економічною доцільністю та стратегічними цілями підприємства.

Водночас економічні рішення щодо реорганізації обмежуються правовими вимогами, які забезпечують легітимність трансформаційних процесів. Правові чинники визначають порядок прийняття рішень про реорганізацію, компетенцію органів управління, процедури погодження, механізми повідомлення учасників та кредиторів, правила правонаступництва, а також гарантії захисту корпоративних прав. Саме правове регулювання створює інституційні умови, за яких економічна ефективність реорганізації може бути реалізована без порушення законних інтересів зацікавлених осіб.

Особливістю взаємодії економічних і правових чинників є їх взаємозалежний характер. Економічна мета реорганізації формує потребу у здійсненні структурних змін, тоді як правова система встановлює допустимі межі та порядок їх реалізації. Недотримання правових норм може призвести до негативних економічних наслідків у вигляді корпоративних спорів, втрати довіри інвесторів, блокування реорганізаційних процедур або зниження вартості бізнесу. Водночас надмірна формалізація правового регулювання може обмежувати можливості підприємств щодо оперативної адаптації до економічних викликів.

Важливим аспектом взаємодії економічних і правових чинників є забезпечення балансу корпоративних інтересів учасників реорганізації. У процесі трансформації підприємства можуть виникати суперечності між інтересами мажоритарних та міноритарних учасників, власників і менеджменту, підприємства та кредиторів. Тому правові механізми мають не лише регламентувати процедуру реорганізації, а й забезпечувати справедливе врахування інтересів усіх сторін, створюючи умови для прозорого прийняття рішень.

Таким чином, взаємодія економічних і правових чинників у процесах реорганізації суб'єктів господарювання являє собою складний механізм узгодження економічної доцільності та нормативної визначеності. Ефективність реорганізації залежить від здатності підприємства поєднати стратегічні економічні цілі з вимогами корпоративного законодавства, забезпечити захист прав учасників та сформувати стабільну основу для подальшого розвитку. Саме комплексний підхід до врахування економічних і правових аспектів є передумовою успішного проведення реорганізаційних процесів у сучасному корпоративному середовищі.

Узгодження корпоративних інтересів учасників у процесі реорганізації підприємства є одним із ключових елементів забезпечення ефективності трансформаційних процедур. Кожна форма реорганізації має власну економічну та правову природу, що визначає особливості розподілу корпоративних прав, порядок прийняття управлінських рішень, механізми захисту інтересів учасників та можливість виникнення корпоративних конфліктів. Відмінності між формами реорганізації зумовлюють необхідність застосування диференційованих підходів до забезпечення балансу інтересів власників, учасників, керівних органів, кредиторів та інших зацікавлених осіб.

Рисунок. Форми реорганізації підприємства у корпоративному середовищі

Джерело: узагальнено автором

Злиття підприємств передбачає припинення двох або більше юридичних осіб із передачею їх майнових прав та обов'язків новоствореному суб'єкту господарювання. Особливістю узгодження корпоративних інтересів у цьому випадку є необхідність досягнення домовленості між учасниками різних підприємств щодо структури нового корпоративного утворення, співвідношення часток у статутному капіталі, складу органів управління та розподілу майбутніх економічних вигод. Основним ризиком при злитті є нерівномірність впливу окремих груп учасників на прийняття стратегічних рішень, що потребує прозорого визначення умов об'єднання та гарантування рівності корпоративних прав.

Приєднання характеризується входженням одного або декількох суб'єктів господарювання до складу іншого підприємства, яке продовжує існувати як правонаступник. Специфіка узгодження інтересів при цій формі реорганізації полягає у забезпеченні балансу між інтересами учасників підприємства, що приєднується, та учасників підприємства- правонаступника. Особливого значення набувають питання оцінки вартості активів, визначення умов обміну корпоративних прав, збереження участі колишніх власників у структурі управління та запобігання втраті їхнього економічного впливу. Важливою умовою успішного приєднання є формування механізмів захисту міноритарних учасників від можливого домінування більшості.

Поділ підприємства передбачає припинення юридичної особи з передачею її майна, прав та обов'язків декільком новим суб'єктам господарювання. Основною проблемою узгодження корпоративних інтересів у процесі поділу є справедливий розподіл активів, зобов'язань та корпоративних прав між учасниками. Виникає необхідність забезпечення пропорційності розподілу майнових ресурсів, визначення подальшої участі власників у новостворених підприємствах та запобігання ситуаціям, коли окремі учасники отримують економічні переваги за рахунок інших. Ефективність поділу значною мірою залежить від чіткості реорганізаційного плану та прозорості процедури прийняття рішень.

Виділення полягає у створенні одного або декількох нових суб'єктів господарювання із передачею їм частини майна, прав та обов'язків без припинення діяльності основного підприємства. Особливістю узгодження корпоративних інтересів при виділенні полягає у визначенні оптимального співвідношення між інтересами існуючого підприємства та новостворених структур. Важливими питаннями є порядок розподілу активів, визначення часток учасників у нових суб'єктах, збереження корпоративного контролю та забезпечення економічної доцільності функціонування виділених напрямів діяльності. Така форма реорганізації часто використовується для оптимізації бізнес-структури, тому

важливим є недопущення зменшення вартості корпоративних прав учасників.

Перетворення передбачає зміну організаційно-правової форми юридичної особи без припинення її діяльності та переходу майна до іншого суб'єкта. Узгодження корпоративних інтересів при перетворенні пов'язане насамперед із забезпеченням збереження прав учасників у новій організаційній моделі. Основними питаннями є визначення нового статусу власників, порядок формування органів управління, співвідношення корпоративних прав та адаптація внутрішніх механізмів управління до нової правової форми підприємства. При цьому важливим є збереження економічної цінності участі кожного власника та недопущення погіршення його правового становища.

Отже, специфіка узгодження корпоративних інтересів при різних формах реорганізації визначається характером зміни структури власності, механізмом правонаступництва та особливостями розподілу економічних результатів. Незалежно від обраної форми реорганізації ключовими принципами мають залишатися прозорість процедур, рівність учасників, захист корпоративних прав та забезпечення балансу між інтересами окремих груп стейкхолдерів. Саме комплексне врахування економічних і правових аспектів дозволяє мінімізувати корпоративні ризики та забезпечити ефективність реорганізаційних процесів.

Нормативно-правове регулювання є одним із ключових елементів забезпечення стабільності та передбачуваності процесів реорганізації суб'єктів господарювання. Саме правові норми визначають порядок проведення реорганізаційних процедур, межі повноважень органів управління, механізми прийняття рішень, умови переходу майнових прав та обов'язків, а також гарантії захисту інтересів учасників корпоративних відносин. В умовах трансформації підприємств правове регулювання виконує не лише формальну функцію встановлення процедурних правил, а й забезпечує баланс між економічними цілями реорганізації та необхідністю дотримання прав усіх зацікавлених сторін.

Основним завданням нормативно-правового регулювання у сфері реорганізації є створення правового механізму, який унеможливорює одностороннє порушення інтересів окремих учасників корпоративних відносин. Під час проведення злиття, приєднання, поділу, виділення або перетворення можуть виникати ризики зміни корпоративного контролю, зменшення вартості часток учасників, обмеження можливості впливу на управлінські рішення або порушення майнових прав. Саме тому законодавчі норми мають забезпечувати прозорість процедур та встановлювати чіткі правила взаємодії між власниками, органами управління, кредиторами й іншими учасниками.

Важливим елементом правового захисту є регламентація процедури прийняття рішення про реорганізацію. Нормативні положення визначають компетенцію загальних зборів учасників, порядок голосування, вимоги до оформлення відповідних документів та необхідність розкриття інформації щодо умов реорганізації. Такий підхід сприяє реалізації принципу корпоративної демократії, оскільки забезпечує можливість учасників брати участь у прийнятті рішень, що безпосередньо впливають на їхні майнові та корпоративні права.

Особливого значення набувають правові гарантії захисту міноритарних учасників. У процесі реорганізації існує ризик домінування інтересів власників значних пакетів корпоративних прав над інтересами інших учасників. Тому нормативне регулювання має передбачати механізми запобігання таким ситуаціям, зокрема забезпечення доступу до інформації, можливість оскарження неправомірних рішень, дотримання принципу рівного ставлення до учасників та справедливого визначення умов обміну корпоративних прав.

Не менш важливим напрямом правового регулювання є захист прав кредиторів та інших зацікавлених осіб. Реорганізація може впливати на структуру активів підприємства, виконання договірних зобов'язань та фінансову стабільність суб'єкта господарювання. У зв'язку з цим законодавство передбачає механізми повідомлення кредиторів, визначення порядку переходу зобов'язань та забезпечення правонаступництва, що дозволяє мінімізувати ризики порушення їхніх законних інтересів.

Водночас сучасний розвиток корпоративних відносин свідчить про необхідність подальшого вдосконалення нормативно-правової бази у сфері реорганізації підприємств. Основними напрямками такого вдосконалення є підвищення прозорості процедур, гармонізація національного законодавства з європейськими стандартами корпоративного управління, посилення механізмів відповідальності органів управління та забезпечення ефективного судового захисту порушених прав учасників.

Таким чином, нормативно-правове регулювання відіграє визначальну роль у забезпеченні захисту прав учасників корпоративних відносин під час реорганізаційних процедур. Воно виступає інструментом узгодження економічних інтересів підприємства із правовими гарантіями учасників, забезпечує легітимність трансформаційних процесів та сприяє формуванню стабільного корпоративного середовища. Ефективність реорганізації залежить не лише від її економічної доцільності, а й від здатності правової системи забезпечити справедливий баланс інтересів усіх учасників.

Прийняття рішень щодо реорганізації суб'єктів господарювання є складним процесом узгодження інтересів різних груп учасників корпоративних відносин. Реорганізація, незалежно від її форми, впливає не лише на організаційну структуру підпри-

ємства, а й на систему корпоративного контролю, майнові права, порядок розподілу економічних вигод та виконання зобов'язань перед третіми особами. Саме тому виникає необхідність забезпечення балансу між інтересами власників, органів управління, кредиторів, працівників та інших зацікавлених осіб.

Однією з основних проблем є співвідношення інтересів власників підприємства та органів управління, які беруть участь у підготовці й реалізації реорганізаційних рішень. Власники, як правило, зацікавлені у збереженні або збільшенні вартості своїх корпоративних прав, отриманні економічних вигод та посиленні конкурентних позицій підприємства. Водночас органи управління можуть керуватися не лише інтересами власників, а й власними управлінськими цілями, пов'язаними із збереженням контролю, розширенням повноважень або реалізацією стратегічних проєктів. Така розбіжність інтересів може створювати передумови для виникнення агентських конфліктів, коли управлінські рішення не повністю відповідають очікуванням власників.

Особливої уваги потребує проблема захисту прав міноритарних учасників у процесі реорганізації. У випадках злиття, приєднання або перетворення існує ризик домінування інтересів великих власників над інтересами учасників із меншою часткою корпоративних прав. Такі ситуації можуть проявлятися у нерівномірному розподілі економічних вигод, недостатній прозорості умов реорганізації або обмеженні можливості впливати на прийняття стратегічних рішень. Тому важливим завданням корпоративного регулювання є забезпечення принципу рівності учасників та створення ефективних механізмів захисту їхніх прав.

Окрему групу проблем становить узгодження інтересів підприємства та кредиторів. Реорганізація може суттєво впливати на фінансовий стан суб'єкта господарювання, структуру його активів і можливість виконання існуючих зобов'язань. Кредитори зацікавлені у збереженні платоспроможності боржника та гарантіях виконання договірних зобов'язань, тоді як власники можуть прагнути оптимізації структури бізнесу або перерозподілу активів. У разі недостатнього правового контролю реорганізаційні процедури можуть використовуватися як спосіб уникнення відповідальності або зменшення обсягу майнових гарантій для кредиторів. Саме тому важливими є механізми повідомлення кредиторів, забезпечення правонаступництва та встановлення відповідальності за порушення їхніх законних інтересів.

Складним аспектом є також врахування інтересів інших зацікавлених осіб, зокрема працівників, інвесторів, партнерів та держави. Реорганізація може призводити до зміни структури зайнятості, трансформації трудових відносин, перегляду договірних зв'язків та зміни конкурентного становища підприємства на ринку. Недостатнє врахування

таких факторів може негативно впливати на соціальну стабільність, ділову репутацію підприємства та ефективність проведення реорганізації.

Ще однією проблемою є недостатній рівень прозорості процесу прийняття реорганізаційних рішень. Нерідко учасники корпоративних відносин стикаються з обмеженим доступом до інформації щодо економічного обґрунтування реорганізації, оцінки активів, умов передачі прав та майбутньої структури управління. Відсутність відкритості може спричинити недовіру між сторонами, збільшити ризик корпоративних конфліктів та ускладнити досягнення компромісу між різними групами інтересів.

Таким чином, основна проблема співвідношення інтересів учасників при прийнятті рішень щодо реорганізації полягає у необхідності забезпечення балансу між економічною ефективністю трансформації підприємства та захистом законних прав усіх зацікавлених осіб. Вирішення цієї проблеми потребує комплексного поєднання ефективного нормативно-правового регулювання, прозорих процедур корпоративного управління та впровадження принципів відповідального прийняття управлінських рішень. Лише за таких умов реорганізація може виступати не джерелом корпоративних конфліктів, а інструментом сталого розвитку підприємства та підвищення його економічної ефективності.

Сучасний розвиток корпоративних відносин характеризується ускладненням процесів управління підприємствами, зростанням ролі корпоративних трансформацій та необхідністю забезпечення ефективної взаємодії між різними групами учасників. У цьому контексті реорганізація суб'єктів господарювання потребує не лише економічного обґрунтування доцільності змін, а й створення дієвих організаційно-правових механізмів, здатних забезпечити узгодження інтересів власників, органів управління, кредиторів та інших зацікавлених осіб. Недостатня ефективність таких механізмів може призводити до виникнення корпоративних конфліктів, порушення прав учасників, зниження довіри до управлінських рішень та негативних економічних наслідків для підприємства.

Необхідність удосконалення організаційно-правових механізмів узгодження інтересів зумовлена, насамперед, наявністю суперечностей між економічними цілями реорганізації та потребою забезпечення правової захищеності всіх учасників корпоративних відносин. Власники підприємства можуть бути зацікавлені у підвищенні вартості бізнесу, оптимізації структури активів та посиленні конкурентних позицій, тоді як інші учасники можуть надавати перевагу збереженню стабільності, контролю або гарантій виконання зобов'язань. Саме тому організаційно-правові механізми мають забезпечувати не перевагу окремої групи інтересів, а

формування збалансованої системи прийняття рішень.

Одним із ключових напрямів удосконалення є посилення принципу **прозорості** у корпоративному управлінні та реорганізаційних процедурах. Прозорість передбачає своєчасне розкриття інформації про мотиви реорганізації, її економічні наслідки, оцінку активів, умови переходу корпоративних прав та майбутню структуру управління. Доступ учасників до повної та достовірної інформації дозволяє зменшити інформаційну асиметрію між власниками, менеджментом та іншими зацікавленими особами, а також сприяє формуванню довіри до процесу прийняття рішень.

Важливим елементом удосконалення є забезпечення принципу **правової визначеності**, який передбачає чіткість нормативного регулювання процедур реорганізації, однозначність прав та обов'язків учасників, передбачуваність правових наслідків прийнятих рішень. Недостатня визначеність законодавчих положень може створювати можливості для різного тлумачення норм, виникнення корпоративних спорів та ускладнення захисту порушених прав. Тому необхідним є подальше вдосконалення нормативної бази щодо порядку проведення реорганізації, механізмів оцінки майна, захисту міноритарних учасників та відповідальності органів управління.

Не менш важливим напрямом є розвиток принципу **корпоративної відповідальності**, який передбачає сумлінне виконання учасниками корпоративних відносин своїх обов'язків та врахування інтересів усіх сторін при прийнятті управлінських рішень. Органи управління підприємством мають діяти не лише в межах формального дотримання законодавства, а й відповідно до принципів доброчесності, розумності та врахування довгострокових наслідків своїх дій. Такий підхід сприяє зниженню ризику зловживання корпоративними правами та підвищенню якості управлінських рішень.

Удосконалення організаційно-правових механізмів також передбачає розвиток процедур корпоративного контролю, посилення ролі незалежної оцінки економічної доцільності реорганізації, запровадження ефективних способів врегулювання корпоративних спорів та підвищення відповідальності посадових осіб за прийняті рішення. Особливе значення має створення умов, за яких кожен учасник корпоративних відносин матиме реальну можливість захистити свої права та впливати на процеси, що визначають майбутній розвиток підприємства.

Матриця удосконалення організаційно-правових механізмів узгодження інтересів учасників корпоративних відносин безпосередньо відображає взаємозв'язок між проблемними аспектами реорганізації, принципами корпоративного управління, механізмами вдосконалення та очікуваними результатами.

Таблиця. Матриця удосконалення організаційно-правових механізмів узгодження інтересів учасників корпоративних відносин при реорганізації підприємств

Проблемний аспект узгодження інтересів	Зацікавлені сторони	Принцип удосконалення механізму	Організаційно-правові інструменти удосконалення	Очікуваний результат
Низький рівень прозорості прийняття рішень щодо реорганізації	Власники, учасники, інвестори, кредитори, менеджмент	Прозорість	Впровадження обов'язкового розкриття інформації щодо мотивів реорганізації, оцінки активів, умов переходу корпоративних прав та прогнозованих наслідків; формування єдиного інформаційного середовища для учасників	Зменшення інформаційної асиметрії, підвищення довіри до управлінських рішень, зниження ризику корпоративних конфліктів
Недостатній рівень захисту прав міноритарних учасників	Міноритарні власники, акціонери, учасники товариств	Правова визначеність та рівність учасників	Удосконалення процедур голосування, забезпечення права на отримання інформації, можливість незалежної оцінки умов реорганізації, механізми оскарження рішень органів управління	Забезпечення балансу між інтересами більшості та меншості, запобігання корпоративному тиску
Конфлікт між стратегічними рішеннями менеджменту та інтересами власників	Власники, наглядові органи, виконавчі органи управління	Корпоративна відповідальність	Посилення відповідальності посадових осіб, запровадження принципів добросовісного управління, контроль за конфліктами інтересів, залучення незалежних директорів	Підвищення якості управлінських рішень та відповідності дій менеджменту інтересам власників
Невизначеність правових наслідків окремих форм реорганізації	Учасники юридичних осіб, органи управління, державні регулятори	Правова визначеність	Чітке нормативне визначення процедур злиття, приєднання, поділу, виділення та перетворення; деталізація правил правонаступництва та переходу корпоративних прав	Передбачуваність процедур, зменшення кількості правових спорів, підвищення стабільності корпоративних відносин
Ризик порушення прав кредиторів при зміні структури підприємства	Кредитори, контрагенти, фінансові установи	Захист законних інтересів стейкхолдерів	Розширення механізмів повідомлення кредиторів, гарантії виконання зобов'язань, контроль переходу активів і боргів до правонаступників	Збереження фінансової стабільності та довіри контрагентів до підприємства
Відсутність комплексної оцінки економічної доцільності реорганізації	Власники, інвестори, менеджмент	Економічна обґрунтованість рішень	Проведення незалежного аудиту, оцінки вартості підприємства, аналізу синергії від об'єднання або реструктуризації, прогнозування ризиків	Підвищення ефективності реорганізації та мінімізація економічних втрат
Недостатня участь зацікавлених осіб у процесі прийняття рішень	Працівники, інвестори, учасники, кредитори	Корпоративна взаємодія та залучення стейкхолдерів	Проведення консультацій із зацікавленими сторонами, створення механізмів корпоративного діалогу, врахування соціально-економічних наслідків реорганізації	Формування узгоджених рішень та зменшення соціальних і корпоративних ризиків
Недостатнє використання сучасних інструментів корпоративного управління	Органи управління, власники, інвестори	Інноваційність та цифровізація управління	Запровадження електронного документообігу, цифрових платформ корпоративної звітності, автоматизації процедур погодження та контролю	Підвищення швидкості, прозорості та ефективності реорганізаційних процедур

Джерело: авторська розробка

Запропонована модель демонструє, що ефективність реорганізаційних процесів залежить від комплексного поєднання економічних, управлінських та правових інструментів. Основою такого механізму має бути не лише дотримання законодавчих процедур, а й формування системи корпоративного управління, яка забезпечує прозорість прийняття рішень, правову визначеність дій учасників та відповідальність органів управління за наслідки реорганізації. Саме інтеграція цих принципів дозволяє забезпечити стійкий баланс між інтересами власників, менеджменту, кредиторів та інших стейкхолдерів.

Отже, удосконалення організаційно-правових механізмів узгодження інтересів учасників корпоративних відносин є необхідною умовою ефектив-

ного проведення реорганізаційних процедур. Поєднання принципів прозорості, правової визначеності та корпоративної відповідальності дозволяє сформувати більш стабільну модель корпоративного управління, у якій економічна ефективність реорганізації поєднується із захистом прав та законних інтересів усіх учасників. Такий підхід сприяє зменшенню корпоративних ризиків, підвищенню інвестиційної привабливості підприємств та забезпеченню їх сталого розвитку.

Підвищення ефективності реорганізаційних процесів суб'єктів господарювання потребує комплексного вдосконалення як правових механізмів регулювання, так і економічних інструментів управління трансформаційними змінами. Сучасні тенденції розвитку корпоративного управління характери-

зуються посиленням ролі прозорості, відповідального прийняття рішень, захисту прав учасників та орієнтацією на довгострокову економічну стійкість підприємств. У зв'язку з цим удосконалення механізмів реорганізації має бути спрямоване на забезпечення узгодженості між стратегічними цілями підприємства та інтересами всіх учасників корпоративних відносин.

Рис. 2. Модель механізму узгодження інтересів учасників корпоративних відносин при реорганізації підприємств

Джерело: авторська розробка (візуалізована з використанням засобів ШІ)

Першим напрямом удосконалення є **розвиток нормативно-правового забезпечення реорганізаційних процедур** шляхом деталізації окремих положень корпоративного законодавства. Доцільним є подальше уточнення порядку проведення окремих форм реорганізації, визначення чітких критеріїв оцінки майнових комплексів, регламентація процедур обміну корпоративних прав та посилення гарантій захисту міноритарних учасників. Удосконалення правового регулювання має забезпечити єдність практики застосування норм, зменшити можливості для корпоративних спорів та підвищити передбачуваність правових наслідків реорганізації.

Другим важливим напрямом є **підвищення рівня прозорості та інформаційного забезпечення реорганізаційних процесів**. Сучасна модель корпоративного управління передбачає обов'язкове своєчасне розкриття інформації щодо причин проведення реорганізації, її економічного обґрунтування, оцінки активів, можливих ризиків та очікуваних результатів. Забезпечення доступу учасників до повної та достовірної інформації дозволить знизити рівень інформаційної асиметрії між власниками, менеджментом та іншими зацікавленими особами, а також сприятиме формуванню довіри до прийнятих рішень.

Третім напрямом є **впровадження ефективних механізмів попередньої економічної оцінки доцільності реорганізації**. Перед прийняттям рішення про злиття, приєднання, поділ, виділення або перетворення необхідним є проведення комплексного аналізу фінансового стану підприємства, оцінки вартості активів, прогнозування економічних результатів та визначення потенційних ризиків. Застосування таких інструментів, як незалежний аудит, фінансовий аналіз та стратегічне планування, дозволить забезпечити обґрунтованість управлінських рішень і мінімізувати негативні наслідки реорганізації.

Важливим напрямом є **посилення ролі корпоративного управління у процесах прийняття реорганізаційних рішень**. Органи управління підприємствами повинні діяти на основі принципів добросовісності, відповідальності та врахування інтересів усіх груп учасників. Доцільним є розширення практики залучення незалежних експертів, консультантів та представників різних груп стейкхолдерів до оцінки умов реорганізації. Такий підхід сприятиме більш збалансованому прийняттю рішень і зменшенню ризику конфлікту інтересів.

Окремої уваги потребує **удосконалення механізмів захисту прав учасників корпоративних відносин**. Необхідним є розвиток процедур оскарження неправомірних рішень, забезпечення рівного ставлення до всіх власників корпоративних прав, посилення гарантій для міноритарних учасників та

створення ефективних способів врегулювання корпоративних спорів. Це дозволить забезпечити баланс між інтересами більшості та меншості учасників і підвищити стабільність корпоративного середовища.

З урахуванням сучасних тенденцій цифровізації економіки перспективним напрямом є **використання цифрових технологій у забезпеченні реорганізаційних процедур**. Запровадження електронного документообігу, цифрових платформ для розкриття корпоративної інформації та автоматизації окремих адміністративних процедур може підвищити оперативність, прозорість і контрольованість процесів реорганізації.

Таким чином, підвищення ефективності правового та економічного забезпечення реорганізаційних процесів потребує комплексного підходу, який поєднує вдосконалення законодавчої бази, розвиток сучасних моделей корпоративного управління та впровадження економічно обґрунтованих методів прийняття управлінських рішень. Реалізація запропонованих напрямів дозволить сформувати більш стабільну систему взаємодії між учасниками корпоративних відносин, забезпечити захист їхніх прав та створити умови для сталого розвитку підприємств у конкурентному середовищі.

Висновки. Проведене дослідження дозволило встановити, що реорганізація суб'єктів господарювання є складним комплексним процесом, у межах якого взаємодіють економічні, правові та корпоративно-управлінські чинники. Ефективність таких трансформацій залежить не лише від економічної доцільності зміни організаційної структури підприємства, а й від здатності забезпечити узгодження інтересів усіх учасників корпоративних відносин на основі чітких правових механізмів та принципів відповідального управління.

Встановлено, що основною проблемою реорганізаційних процесів є необхідність досягнення балансу між стратегічними інтересами власників, управлінськими рішеннями органів корпоративного управління, правами кредиторів та інтересами інших зацікавлених осіб. Залежно від форми реорганізації — злиття, приєднання, поділ, виділення чи перетворення — змінюються механізми розподілу корпоративних прав, структура управління, порядок переходу майнових прав та рівень впливу окремих груп учасників. Це зумовлює необхідність застосу-

вання диференційованих підходів до правового та організаційного забезпечення кожного виду реорганізаційних процедур.

Дослідження показало, що нормативно-правове регулювання відіграє визначальну роль у забезпеченні захисту прав учасників корпоративних відносин. Саме правові норми створюють умови для прозорого прийняття рішень, визначають порядок здійснення реорганізації, гарантують захист майнових прав учасників та встановлюють механізми відповідальності органів управління. Водночас сучасні умови розвитку корпоративного сектору потребують подальшого вдосконалення законодавчого регулювання з метою підвищення правової визначеності та зменшення ризиків виникнення корпоративних конфліктів.

Обґрунтовано, що важливими передумовами ефективної реорганізації є забезпечення прозорості процедур, доступності інформації для учасників, справедливого врахування інтересів різних груп стейкхолдерів та посилення корпоративної відповідальності органів управління. Реалізація цих принципів дозволяє мінімізувати інформаційну асиметрію, запобігати зловживанню корпоративними правами та формувати довіру між учасниками корпоративних відносин.

Запропоновано напрями підвищення ефективності правового та економічного забезпечення реорганізаційних процесів, що передбачають удосконалення нормативної бази, посилення механізмів захисту міноритарних учасників, впровадження незалежної оцінки економічної доцільності реорганізації, розвиток цифрових інструментів корпоративного управління та розширення практики залучення незалежних експертів до прийняття стратегічних рішень.

Отже, узгодження економіко-правових норм і корпоративних інтересів учасників при різних формах реорганізації є необхідною умовою забезпечення стабільності та ефективності функціонування підприємств. Формування збалансованого організаційно-правового механізму реорганізації, заснованого на принципах прозорості, правової визначеності та корпоративної відповідальності, сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання, зниженню корпоративних ризиків та забезпеченню їх сталого розвитку в умовах сучасних економічних трансформацій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондар Ю. А., Продкун В. М. Фінансове забезпечення інвестиційною діяльністю підприємств. *Теоретичні та емпіричні наукові дослідження: понятті і тенденції*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Оксфорд, 24 лип. 2020 р.). Т. 1. С. 97–98. <https://doi.org/10.36074/24.07.2020.v1.35>
2. Бондар Ю. А., Легінькова Н. І. Економіко-правові механізми регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств сфери послуг. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2022. № 3 (80). С. 27–40. <https://doi.org/0.31375/2226-1915-2022-3-37-50>

3. Ус Г. О., Ремзіна Н. А., Баш С. О. Моделювання систем корпоративного управління з позицій інтеграційних процесів, інноваційного розвитку та маркетингового менеджменту. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2024. № 2 (87). С. 186–202. <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2024-2-185-202>
4. Гуцалюк О. М., Бондар Ю. А. Безпековий менеджмент авіаційного транспорту в контексті сталого розвитку національної економіки. *Управління економікою: теорія та практика. Чумаченківські читання*. Київ, 2020. С. 82–94. <https://doi.org/10.37405/2221-1187.2020.82-94>
5. Гуцалюк О. М., Бондар Ю. А. Управління стратегічним розвитком транспортної інфраструктури національної економіки. *Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Серія: Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості*. 2021. № 1 (23). С. 98–107. [https://doi.org/10.31471/2409-0948-2021-1\(23\)-98-107](https://doi.org/10.31471/2409-0948-2021-1(23)-98-107)
6. Гуцалюк О. М., Бондар Ю. А., Сухачова О. О. Вектори розвитку торговельно-економічного співробітництва України з країнами Близького Сходу та Африки. *Управління економікою: теорія та практика. Чумаченківські читання*. 2021. № 10. С. 82–94. <https://doi.org/10.37405/2221-1187.2021.35-50>
7. Гуцалюк О. М., Колодинський С. Б., Ус Г. О. Управління знаннями, конкурентоспроможністю та економічним розвитком в інноваційно-проектній діяльності освітніх закладів. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Т. 9, № 4. С. 30–35. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-4-4>
8. Салига К. С., Гуцалюк О. М., Небаба Н. О. Формування інвестиційної привабливості та забезпечення економічної ефективності корпоративного інтеграційного об'єднання. *Ефективна економіка*. 2018. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7217>
9. Hutsaliuk O. M., Zakharchenko O. V., Yakusheva O. V. State and regional policy in the agricultural sector of the national economy of Ukraine. *Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія: Економічні науки*. 2022. Вип. 66. С. 5–16. <https://doi.org/10.24025/2306-4420.66.2022.268613>
10. Hutsaliuk O., Mankuta Ya., Yakusheva O. Adaptive models of management of innovative project activities of educational institutions on the basis of economic interaction and competitiveness. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Економічні науки»*. 2024. Т. 28, № 1–2. С. 23–33. <https://doi.org/10.31651/2076-5843-2024-1-2-22-31>

Надійшла до редакції 11.06.2026

Прийнята до друку 21.07.2026

Опублікована 29.09.2026

REFERENCES

1. Bondar, Iu. A., & Prodkun, V. M. (2020, July 24). Financial support of investment activities of enterprises. In *Theoretical and empirical scientific research: [Materials of the international scientific and practical conference]* (pp. 97–98). Vol. 1. Oxford. <https://doi.org/10.36074/24.07.2020.v1.35> [in Ukrainian].
2. Bondar, Iu. A., & Leginkova, N. I. (2022). Economic and legal mechanisms for regulating foreign economic activity of service enterprises. *Development of management and management methods in transport*, 3(80), 27–40. <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2022-3-37-50> [in Ukrainian].
3. Us, G. O., Remzina, N. A., & Bash, S. O. (2024). Modeling corporate governance systems from the perspective of integration processes, innovative development and marketing management. *Development of management and management methods in transport*, 2 (87), 186–202. <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2024-2-185-202> [in Ukrainian].
4. Hutsaliuk, O. M., & Bondar, Iu. A. (2020). Safety management of aviation transport in the context of sustainable development of the national economy. *Economic management: theory and practice. Chumachenko's annals*, 82–94. Kyiv <https://doi.org/10.37405/2221-1187.2020.82-94> [in Ukrainian].
5. Hutsaliuk, O. M., & Bondar, Iu. A. (2021). Management of strategic development of transport infrastructure of the national economy. *Scientific Bulletin of the Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas. Series: Economics and management in the oil and gas industry*, 1 (23), 98–107. [https://doi.org/10.31471/2409-0948-2021-1\(23\)-98-107](https://doi.org/10.31471/2409-0948-2021-1(23)-98-107) [in Ukrainian].
6. Hutsaliuk, O. M., Bondar, Iu. A., & Sukhacheva, O. O. (2021). Vectors of development of trade and economic cooperation of Ukraine with the countries of the Middle East and Africa. *Economic management: theory and practice. Chumachenko's annals*, 10, 82–94. <https://doi.org/10.37405/2221-1187.2021.35-50> [in Ukrainian].
7. Hutsaliuk, O. M., Kolodynskyi, S. B., & Us, G. O. (2024). Knowledge management, competitiveness and economic development in the innovation and project activities of educational institutions. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*, 9(4), 30–35. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-4-4> [in Ukrainian].
8. Saliga, K. S., Hutsaliuk, O. M., & Nebaba, N. O. (2018). Formation of investment attractiveness and ensuring economic efficiency of a corporate integration association. *Effective Economy*, 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7217> [in Ukrainian].
9. Hutsaliuk, O. M., Zakharchenko, O. V., & Yakusheva, O. V. (2022). State and regional policy in the agricultural sector of the national economy of Ukraine. *Collection of scientific works of ChSTU. Series: Economic sciences*, 66, 5–16. <https://doi.org/10.24025/2306-4420.66.2022.268613>
10. Hutsaliuk, O., Mankuta, Ya., & Yakusheva, O. (2024). Adaptive models of management of innovative project activities of educational institutions on the basis of economic interaction and competitiveness. *Bulletin of the Cherkasy National University named after Bohdan Khmelnytsky. Series «Economic sciences»*, 28(1–2), 23–33. <https://doi.org/10.31651/2076-5843-2024-1-2-22-31>

Received: 11.06.2026

Accepted: 21.07.2026

Published: 29.09.2026

Декларація щодо використання генеративного штучного інтелекту (ШІ)

Я, як автор, заявляю про використання генеративного ШІ під час підготовки рукопису.

Відповідно до принципів прозорості академічної доброчесності, повідомляю, що окремі творчі завдання були делеговані генеративному ШІ під повним авторським контролем і з обов'язковою перевіркою, редагуванням та доопрацюванням отриманих результатів.

Делеговані завдання:

- візуалізація (створення концептуальної схеми/рисунка щодо механізму узгодження інтересів учасників корпоративних відносин при реорганізації);
- редакційне опрацювання окремих фрагментів тексту (структурування, стилістичне вдосконалення та форматування матеріалу).

Використаний інструмент генеративного штучного інтелекту: OpenAI ChatGPT (GPT-5.5).

Мною самостійно здійснено наукове опрацювання матеріалу, перевірку достовірності викладених положень, остаточне редагування та я несу повну відповідальність за зміст, наукову новизну, коректність висновків і фінальну редакцію рукопису.

Інструменти генеративного штучного інтелекту не є авторами наукової роботи та не несуть відповідальності за її зміст.

Литвиненко А. О. Диспозиції узгодження економіко-правових норм та корпоративних інтересів учасників при різних формах реорганізації

У статті досліджуються теоретико-правові та економічні засади узгодження економіко-правових норм із корпоративними інтересами учасників господарських товариств у процесі здійснення різних форм реорганізації підприємств. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю забезпечення ефективного балансу між вимогами законодавчого регулювання, стратегічними цілями суб'єктів господарювання та правами окремих учасників корпоративних відносин. Реорганізація підприємств у формах злиття, приєднання, поділу, виділення та перетворення є складним трансформаційним процесом, що потребує комплексного врахування як економічних інтересів власників і менеджменту, так і правових гарантій захисту учасників.

У роботі визначено основні диспозиції узгодження нормативних приписів із корпоративними інтересами, розкрито роль правових механізмів регулювання корпоративних відносин та обґрунтовано необхідність удосконалення підходів до прийняття управлінських рішень під час реорганізації. Особливу увагу приділено питанням забезпечення прозорості процедур, захисту майнових прав учасників, запобігання корпоративним конфліктам та формування ефективної системи взаємодії між суб'єктами корпоративного управління.

Проаналізовано взаємозв'язок між економічною доцільністю реорганізаційних заходів та юридичними обмеженнями, що визначають порядок їх реалізації. Встановлено, що гармонізація економічних і правових інтересів є необхідною умовою стабільного розвитку підприємств, підвищення їх конкурентоспроможності та збереження довіри між учасниками корпоративних відносин. Запропоновано напрями вдосконалення механізмів узгодження інтересів учасників у процесі реорганізації шляхом оптимізації нормативного регулювання, посилення корпоративного контролю та впровадження принципів доброчесного управління.

Результати дослідження можуть бути використані для подальшого розвитку корпоративного права, удосконалення практики управління підприємствами та формування ефективних моделей проведення реорганізаційних процедур в умовах динамічного економічного середовища.

Ключові слова: реорганізація підприємств, корпоративні інтереси, економіко-правові норми, корпоративне управління, злиття, приєднання, поділ, виділення, перетворення, учасники господарських товариств, корпоративний конфлікт, правове регулювання, захист прав учасників, узгодження інтересів.

Lytvynenko A. Frameworks for aligning economic-legal norms and the corporate interests of participants under various forms of reorganization

The article examines the theoretical, legal, and economic foundations of harmonizing economic and legal norms with the corporate interests of business entity participants during various forms of enterprise reorganization. The relevance of the study is determined by the need to ensure an effective balance between legislative requirements, the strategic objectives of business entities, and the rights of individual participants in corporate relations. Enterprise reorganization in the forms of merger, accession, division, separation, and transformation represents a complex transformation process that requires comprehensive consideration of both the economic interests of owners and management and the legal guarantees for the protection of participants' rights.

The study identifies the main dispositions for coordinating regulatory requirements with corporate interests, reveals the role of legal mechanisms in regulating corporate relations, and substantiates the need to improve approaches to managerial decision-making during reorganization processes. Particular attention is paid to ensuring procedural transparency, protecting the property rights of participants, preventing corporate conflicts, and forming an effective system of interaction between corporate governance entities.

The article analyzes the relationship between the economic feasibility of reorganization measures and the legal restrictions that determine the procedure for their implementation. It is established that the harmonization of economic and legal interests is a necessary condition for sustainable enterprise development, increasing competitiveness, and maintaining trust among participants in corporate relations. The study proposes directions for improving mechanisms for coordinating participants' interests during reorganization through optimization of regulatory frameworks, strengthening corporate control, and implementing principles of good corporate governance.

The findings of the research can be used for further development of corporate law, improvement of enterprise management practices, and formation of effective models for implementing reorganization procedures in a dynamically changing economic environment.

Keywords: enterprise reorganization, corporate interests, economic and legal norms, corporate governance, merger, accession, division, separation, transformation, participants of business entities, corporate conflict, legal regulation, protection of participants' rights, coordination of interests.